

HÌNH THỨC ỨNG XỬ RỪNG THIÊNG CỦA DÂN TỘC COTU Ở VÙNG TRƯỜNG SƠN:

Lê Anh Tuấn* - Trần Đức Sáng**

Tóm tắt: Đối với dân tộc Cotu ở miền núi Trung Bộ rừng có vai trò rất quan trọng trong đời sống văn hóa, đặc biệt là rừng thiêng. Làng bản Cotu truyền thống được hình thành từ rừng. Rừng là vùng đất được coi trọng đối với mỗi cộng đồng lần đầu tiên đặt chân đến hay lần cuối bước chân đi trong cuộc sống du canh du cư. Rừng thiêng của người Cotu là một hình thức của rừng tâm linh phổ biến ở nhiều dân tộc, được xem là trung tâm văn hoá và tôn giáo của các cộng đồng sinh sống trong và xung quanh nó. Khác với các khu rừng sản xuất là để canh tác, khai thác lâm thổ sản, cung cấp những nguồn lợi trực tiếp về mặt sinh kế và xã hội, các khu rừng tâm linh tạo nên những tác động về mặt tín ngưỡng và gián tiếp củng cố, đảm bảo sự ổn định về mặt xã hội thông qua thực hành nghi lễ tôn giáo. Rừng là cội nguồn của văn hóa ở các vùng dân tộc thiểu số. Rừng thiêng là không gian thiêng - không gian văn hoá tâm linh của cộng đồng, là môi trường duy trì các giá trị niềm tin, tín ngưỡng của cộng đồng. Đối với đời sống xã hội, vai trò của rừng thiêng được thể hiện ở khía cạnh duy trì và tạo ra các môi trường - không gian xã hội gắn với các phong tục tập quán trong cư trú, sản xuất, sinh hoạt như tập quán kiêng cử gắn với cây rừng, thú rừng, lễ hội cúng rừng, lễ hội săn bắn...

Từ khóa: Rừng thiêng, văn hóa rừng, tín ngưỡng dân gian, văn hóa tâm linh, dân tộc Cotu/Katu, miền núi Trung Bộ.

Lê Anh Tuấn - Nguyễn Đức Sáng: *Cotu ethnic people's behavior towards the sacred forests in Trường Sơn region*

Forests, especially the sacred forests, play an important role in the cultural life of the Cotu ethnic group in the central mountainous region in Vietnam. Cotu traditional villages are formed based on the forests. The forest lands are valued by many communities that come to settle or leave or another settlement in their nomadic life. The sacred forests of the Cotu people is a kind of the spiritual forests of many ethnic groups, a cultural and religious center of the communities living in and by the forests. Being different from the production forests which are used for cultivation, exploitation of forestry products, providing direct benefits in terms of livelihood and social, spiritual forests produce impacts on beliefs and indirectly strengthen social stability through practice of religious rituals.

Forests are the source of culture in the ethnic minority areas. Sacred forests are a sacred space - a spiritual cultural space of the community, an environment which maintains the values of beliefs and beliefs of the community. The role of sacred forests in society is reflected in the aspect of maintaining and creating environments - social space associated with customs and habits in settlement, production and living such as the custom of taboos linked with forest trees, wild animals; forest worshipping; and hunting festivals...

Keywords: Sacred forest, forest culture, folk beliefs, spiritual culture, Cotu/Katu ethnicity, Central mountainous region.